

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

ЛЕБЕДЕНКО ОЛЕКСАНДР МИХАЙЛОВИЧ

УДК 351:004

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ
ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ
У СФЕРІ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Ужгород – 2025

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Приватній установі
«Науково-дослідний інститут публічного права».

Науковий керівник –
кандидат юридичних наук, доцент
Щербина Євген Миколайович,
адвокат.

Офіційні опоненти:
доктор юридичних наук, професор
Яра Олена Сергіївна,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України,
декан юридичного факультету;

доктор філософії в галузі права
Чернишова Валерія Юріївна,
Міжрегіональна Академія управління персоналом,
доцент кафедри адміністративного,
фінансового та банківського права.

Захист відбудеться «07» липня 2025 року о «10⁰⁰» годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 61.051.07 Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» за адресою: 88000, м. Ужгород, пл. Народна, 3 (зала вченої ради).

З дисертацією можна ознайомитися в національній бібліотеці Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» за адресою: 88000, м. Ужгород, вул. Університетська, 14.

Автореферат розісланий «07» червня 2025 року.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

Т.П. Попович

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Розвиток інформаційних технологій та ресурсів безумовно відзначився на перегляді змісту взаємодії суспільства та держави, перегляді форм та функцій реалізації адміністративних процедур та проваджень. На законодавчому рівні в Україні визначеним є рух до побудови цифрової економіки та суспільства, електронного суду та врядування.

Інформаційні ресурси публічної служби стали невід'ємною частиною сучасного українського суспільства, що у важких умовах воєнного стану здатні сприяти виконанню поставлених перед державою функцій (правоохоронної та правозахисної, соціально-економічної, екологічної тощо).

Отже, адміністративно-правове забезпечення використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України належить до стратегічних завдань розвитку сучасної української держави, вирішення якого сприятиме належному виконанню покладених на неї функцій.

Питання інформаційного забезпечення органів публічної адміністрації в Україні досліджувались у межах наукових розробок представників науки теорії держави та права (Ю.О. Легеза, О.В. Петришин, П.М. Рабінович, О.Ф. Скакун та ін.), у межах наукових розробок учених-конституціоналістів (Н.В. Мішина, В.Ф. Погорілко, Ю.М. Тодика та ін.), вченими-адміністративістами (І.В. Арістова, В.М. Бевзенко, Д.М. Белов, Ю.М. Бисага, Ю.А. Волкова, В.В. Доненко, Р.А. Калюжний, Т.О. Коломоєць, В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко, Є.В. Курінний, Я.О. Лазур, Є.О. Легеза, В.А. Ліпкан, Д.В. Лученко, Р.В. Миронюк, В.Ю. Чернишова, О.С. Яра та ін.).

Однак питання комплексного вивчення адміністративно-правових засад використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України залишаються актуальними та посилюються в умовах воєнного часу, де відповідні інструменти та технології стають подекуди єдиним можливим засобом комунікації між органом публічної адміністрації та людиною.

Зазначене зумовлює актуальність цього дослідження, його наукове та практичне значення.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Роботу виконано в рамках планів науково-дослідної роботи Приватної установи «Науково-дослідний інститут публічного права».

Проблематика дисертації корелюється з низкою загальнонаціональних стратегічних концепцій та актів, зокрема із Концепцією розвитку електронного урядування в Україні, Концепцією розвитку електронної демократії в Україні та плану заходів щодо її реалізації, Концепцією розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 рр. та плану заходів щодо її реалізації; Концепцією забезпечення національної безпеки у фінансовій сфері; Концепцією розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади; Стратегією реформування державного управління України на період до 2021 р.; Стратегією реформування системи надання соціальних

послуг, а також указів Президента України від 22 липня 1998 р. № 810/98 «Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні»; від 12 січня 2015 р. № 5/2015 «Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»; від 20 травня 2015 р. № 276/2015 «Про Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 рр.»; від 26 травня 2015 р. № 287/2015 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 р. «Про Стратегію національної безпеки України»; від 25 серпня 2015 р. № 501/2015 «Про затвердження Національної стратегії у сфері прав людини»; від 15 березня 2016 р. № 96/2016 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 27 січня 2016 р. «Про Стратегію кібербезпеки України» та ін.

Мета дослідження. Мета дисертаційної роботи полягає у тому, щоб на підставі аналізу чинного законодавства України та зарубіжних країн, а також вітчизняних, міжнародних наукових джерел і статистичних даних з'ясувати зміст та генезу становлення адміністративно-правових засад використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України, сформулювати авторські пропозиції із підвищення ефективності їх реалізації. Для досягнення вказаної мети в дисертаційній роботі поставлено й вирішено такі основні *задачі*:

- охарактеризувати генезу адміністративно-правових засад використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України;
- визначити форми використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України;
- описати функції та принципи використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України;
- встановити сутність поняття та структуру механізму адміністративно-правових засад використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України;
- визначити адміністративно-правові засади використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері освітньо-наукової та культурної функції держави;
- відобразити адміністративно-правові засади використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері екологічної функції держави;
- виокремити специфіку адміністративно-правових засад використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері соціально-економічної функції держави;
- охарактеризувати адміністративно-правові засади використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері правоохоронної та правозахисної функцій держави;

– обґрунтувати напрями забезпечення ефективності використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, пов'язані із використанням інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України.

Предметом дослідження є адміністративно-правові засади використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України.

Методи дослідження. У роботі використано сукупність методів наукового пізнання, що дало змогу забезпечити концептуальну єдність дисертаційної роботи. Методологічною основою дослідження стали загальні та спеціально-правові методи наукового пізнання. Застосування діалектичного методу дало можливість встановити генезу адміністративно-правових засад використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України, визначити їх механізм, функції та принципи (розділ 1). За допомогою історично-правового методу досліджено специфіку нормативно-правового регулювання адміністративно-правових засад використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України та напрями його вдосконалення (підрозділи 1.2, 2.5). Формально-юридичний метод використано для аналізу окремих правових норм, що визначають використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України (розділ 2). За допомогою порівняльно-правового методу проаналізовано особливості зарубіжного досвіду та міжнародних стандартів адміністративно-правових засад використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України, виокремлено перспективні для України напрями їх використання (підрозділ 2.5).

Нормативну основу роботи становлять Конституція України, законодавчі акти України, постанови Верховної Ради України, акти Президента України і Кабінету Міністрів України, нормативні акти центральних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, а також міжнародні нормативно-правові акти.

Емпіричну базу дослідження становлять статистичні дані Державної служби статистики України за період 2020–2024 рр., відомості Єдиного реєстру судових рішень України та офіційних вебсайтів суб'єктів публічної адміністрації, правова публіцистика.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є першим комплексним науковим дослідженням змісту та генези становлення адміністративно-правових засад використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України та перспектив їх розвитку, що враховує особливості сучасного стану наукового дослідження цієї сфери та практики інформаційного забезпечення органів публічної

адміністрації. У результаті проведеної роботи сформульовано нові наукові положення і висновки, запропоновані особисто здобувачем, зокрема:

уперше:

– обґрунтовано, що до принципів використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби доцільно віднести: принцип орієнтації на громадянина; принцип впровадження цифрових компетентностей і цифрової грамотності; принцип простоти, практичності у використанні та безпеки; принцип ефективності; принцип залученості та дотичності (демократичної участі); принцип єдності; принцип креативності; принцип недискримінації, інклюзії та доступності; принцип поваги до прав людини та прав дитини в цифровому просторі; принцип відкритості та прозорості; принцип конфіденційності та захисту даних; принцип кібербезпеки; принцип контролю користувачів;

– доведено, що під механізмом адміністративно-правових засад використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України доцільно розуміти систему адміністративно-правових методів, прийомів, засобів і способів, які використовуються у сфері публічної служби в межах своїх повноважень з метою створення необхідних умов для використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України;

– обґрунтовано, що задля оптимізації здійснення адміністративних процедур із виконання екологічної функції держави та їх відповідного інформаційного забезпечення є запровадження до такої системи правовідносин дії принципу екстериторіальності та принципу випадковості, що дозволяє спростити доступ до таких адміністративних послуг, як внесення відомостей до Державного земельного кадастру, змін до таких відомостей, отримання документації із землеустрою, документації з оцінки земель та інших документів;

– на основі розуміння гуманітарної концепції цифрової культури та освіти концепції цифровізації суспільства, де значну роль відіграє збереження людської ідентичності, обґрунтовано необхідність розробки та прийняття Закону України «Про цифрову культуру та освіту»;

удосконалено:

– підходи до розуміння форм використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби, якою є технологія «цифрового» робочого місця, яка покликана урізноманітнити роботу фахівців і заощадити їх час, витрачений на процеси, які можна автоматизувати, зокрема така комунікація та взаємодія з громадянами дає додаткові можливості для звернення громадян;

– аргументацію доцільності в Україні діяльності із запровадження гуманітарної концепції цифрової культури, де використання інформаційних технологій організації процесів здобуття освіти, формування духовної культури відбувається у поєднанні зі збереженням людської ідентичності, що визначає

допустимість та необхідність мінімізації тестів у здійсненні оцінювання особи і пошуку альтернативних методів оцінки;

– підходи до розуміння функціонування системи правоохоронних органів, де базисом має бути детальна регламентація специфіки їх інформаційної взаємодії;

дістали подальшого розвитку:

– розуміння форм здійснення інформаційного забезпечення публічної служби у сфері реалізації соціально-економічної функції держави, що реалізується через: отримання відомостей владним суб'єктом із власних інформаційних ресурсів органу публічної адміністрації; взаємодію із власником інформації чи держателем бази даних – іншого органу публічної адміністрації; інформаційної взаємодії із платником податків; шляхом узагальнення інформації, якою володіє владний суб'єкт; міжнародного співробітництва; шляхом взаємодії із громадськістю, медіа;

– розуміння підходів до визначення форм використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби, а саме основною формою визнано «цифрове громадянство», до елементів якого віднесено: цифровий доступ; цифрові права та обов'язки; цифрові навички; цифрову комунікацію.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що вони становлять як науково-теоретичний, так і практичний інтерес та можуть бути використані у:

– *науково-дослідній діяльності* як основа для подальших наукових досліджень із відповідної проблематики;

– *правотворчій діяльності* для вдосконалення нормативно-правової бази для створення концепції інформаційного забезпечення органів публічної адміністрації в Україні;

– *правозастосовній діяльності* для вдосконалення інформаційної діяльності органів публічної адміністрації в Україні;

– *навчальному процесі* у викладанні студентам вищих навчальних закладів дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративно-процесуальне право», «Інформаційне право», під час підготовки підрозділів підручників і навчальних посібників із відповідного навчального курсу.

Апробація матеріалів дисертації. Результати дослідження були оприлюднені та доповідалися на 2 міжнародних науково-практичних конференціях: «Scientific innovations in law amidst the impact of the Russian-Ukrainian war on the legal system» (м. Рига, Латвійська Республіка, 7–8 лютого 2024 р.); «Актуальні питання розвитку юридичної науки в період воєнного стану» (Науково-дослідний інститут публічного права, 17 травня 2024 р.).

Публікації. Основні результати й положення виконаного дослідження знайшли своє відображення в 7 наукових працях, серед яких 4 наукові статті опубліковані в юридичних фахових виданнях України, затверджених МОН України, 1 наукова праця – в іноземному фаховому виданні, та 2 тези доповідей на міжнародних науково-практичних заходах.

Структура та обсяг дисертації Дисертація складається зі вступу, двох розділів, що містять дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації – 219 сторінок, основний зміст – 164 сторінки. Список використаних джерел налічує 313 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність вибраної теми дисертації, висвітлено її зв'язок із науковими програмами, планами й темами, проаналізовано загальний стан наукової розробленості теми; визначено мету й завдання дослідження, сформульовано об'єкт і предмет, названо основні методологічні підходи до дослідження; розкрито наукову новизну, теоретичне та практичне значення роботи, а також наведено відомості про апробацію і публікацію результатів дослідження, його структуру.

Розділ 1 «Адміністративно-правові засади використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України: нормативний та теоретико-методологічний зміст» складається з чотирьох підрозділів.

У *підрозділі 1.1 «Гене́за адміністративно-правових засад використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України»* констатовано, що для успіху впровадження та розвитку інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби цифрові технології мають бути повністю вбудовані в процеси формування політики та розробки послуг із самого початку. Державний сектор має бути цифровим за задумом. Це передбачає мобілізацію наявних та нових технологій та даних для переосмислення та перепроєктування бізнес-процесів та внутрішніх операцій. Мета полягає в тому, щоб спростити процедури, впровадити інновації в публічні послуги та відкрити численні канали комунікації та взаємодії між державним та приватним секторами, громадськістю тощо. Це важливо для того, щоб сприяти розвитку сфери публічної служби загалом.

Вказано, що успішна цифрова трансформація дозволить публічній службі працювати ефективно та результативно в цифровому середовищі, а також надавати публічні послуги простіше та ефективніше. Проте повна реалізація цієї цифрової трансформації вимагає зміни парадигми від електронного до цифрового урядування, що підкреслено Рекомендацією OECD 2014 р. Ради зі стратегій цифрового урядування. Акцентовано увагу на тому, що присутність інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби вимагає твердого прагнення до вдосконалення кваліфікації публічних службовців. Це передбачає залучення ІТ-фахівців у сферу публічної служби, а також розвиток професійних навичок тих, хто вже працює у цьому секторі. Крім того, необхідно вдосконалювати навички використання цифрового уряду серед усіх державних службовців, щоб поширити цифрове мислення серед

працівників публічної сфери. Такий підхід забезпечить більш широке усвідомлення можливостей, переваг та викликів цифрової трансформації.

Зроблено висновок, що для підвищення цифрової зрілості та адаптації до нової реальності доцільно провести аудит державних підходів до цифрової трансформації: зосередитися на підвищенні сумісності наявних інформаційних систем, створенні багатофункціональних платформ, створенні культури ефективного управління великими даними, розвитку необхідних цифрових навичок публічних службовців та населення.

У підрозділі 1.2 *«Форми використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України»* вказано, що однією з основних форм використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби є «цифрове громадянство» – сукупність прав та обов'язків, пов'язаних із цифровою сферою, що має на меті спрощення відносин між громадянами, бізнесом та публічним адмініструванням за допомогою цифрових технологій. Цифрове громадянство гарантує, що громадяни та бізнес мають доступ до всіх даних, документів та послуг, що їх цікавлять, у цифровому вигляді, щоб гарантувати легший доступ до послуг, які надаються публічною службою.

Обґрунтовано, що однією з форм використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби є технологія «цифрового» робочого місця, яка покликана урізноманітнити роботу фахівців і заощадити їх час, витрачений на процеси, які можна автоматизувати. Багатоканальна комунікація та взаємодія з громадянами дають додаткові можливості для звернення громадян. Також до форм використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби віднесено такі як: широке використання електронного підпису, виготовлення цифрових документів та електронне виставлення рахунків; визнання цифрових прав та цифрове громадянство, що дозволяє громадянам та бізнесу отримувати доступ до даних у цифровому вигляді; комп'ютеризація у сфері публічної служби та формування електронного урядування.

Зроблено висновок, що сучасні економічні та політичні реалії диктують необхідність аналізу та практичного застосування різних форм інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби. Цифрова трансформація, впровадження електронних адміністративних послуг, розробка концепції електронного урядування є важливими інструментами трансформації як суспільства загалом, так і публічної служби зокрема. Без системної трансформації процесів у сфері публічної служби, без докорінної перебудови роботи всього апарату отримати оптимальні результати від цих процесів непросто, оскільки публічна служба охоплює величезний набір видів діяльності, і інформаційні технології та інформаційні ресурси відіграють багато різних ролей у цьому ландшафті.

У підрозділі 1.3 «Функції та принципи використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України» вказано, що на сучасному етапі вироблено дев'ять принципів використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби, які є загальноприйнятими правилами цифровізації у всій публічній сфері. Їх функціональне навантаження прослідковується у підтриманні продуктивності, орієнтації на користувачів та переважно цифрової ролі адміністративних послуг.

Обґрунтовано, що до принципів використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби доцільно віднести: принцип орієнтації на громадянина; принцип впровадження цифрових компетентностей і цифрової грамотності; принцип простоти, практичності у використанні та безпеки; принцип ефективності; принцип залученості та дотичності (демократичної участі); принцип єдності; принцип креативності; принцип недискримінації, інклюзії та доступності; принцип поваги до прав людини та прав дитини в цифровому просторі; принцип відкритості та прозорості; принцип конфіденційності та захисту даних; принцип кібербезпеки; принцип контролю користувачів.

У підрозділі 1.4 «Поняття та структура механізму адміністративно-правових засад використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України» обґрунтовано, що під механізмом адміністративно-правових засад використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України можна розуміти систему адміністративно-правових методів, прийомів, засобів і способів, які використовуються у сфері публічної служби в межах своїх повноважень з метою створення необхідних умов для використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України.

Вказано, що механізм використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби – це не лише інструмент вирішення соціальних проблем, це насамперед двигун суспільного розвитку. Розробка та впровадження оптимального механізму використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби забезпечить значну економію державних видатків, що принесе користь не лише державі, а й громадянам, чії щоденні потреби та турботи поставлені в центр стратегій публічного адміністрування. Впровадження механізму використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби для громадян сприятиме розширенню доступу та користування адміністративними послугами, розширенню їх охоплення та зручності, що, зрештою, покращить якість взаємодії споживача з цими послугами. Необхідними умовами для успішного використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби є: економічний розвиток, соціальна інтеграція та належне врядування у сфері публічної служби.

Розділ 2 «Адміністративно-правові засади використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України з виконання функцій держави: правореалізація та правозастосування» складається з п'яти підрозділів.

У підрозділі 2.1 *«Адміністративно-правові засади використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері освітньо-наукової та культурної функції держави»* зазначено, що формування адміністративно-правових засад використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері освітньо-наукової та культурної функції держави має виходити із доцільності розуміння провадження програм, спрямованих на підвищення рівня обізнаності дітей та підлітків, цифрових компетентностей батьків та педагогічних працівників щодо небезпек дитини у цифровому середовищі, формування культури нетерпимого ставлення до порушення прав, свобод, безпеки дитини в цифровому середовищі. Визначено, що у сфері освіти публічні інформаційні ресурси є тими дієвими адміністративними інструментами, які здатні забезпечувати реалізацію функцій із запобігання корупції, доступу громадськості до сфери контролю щодо діяльності закладів освіти, культури та науки. Підкреслено, що використання інформаційно-комунікаційних засобів зв'язку та цифрових технологій є гарантією забезпечення реалізації можливостей дистанційного навчання, неформальної освіти, проведення науково-практичних конференцій, колоквиумів, програм, семінарів.

Охарактеризовано такі концепції розуміння цифрової культури та освіти, як трансгуманістична та гуманітарна. Наголошено, що стратегічним завданням, що стоїть перед публічною службою, є створення дієвої загальнонаціональної політики цифровізації освіти та сфери культури, елементами яких є поширення навчальних класів з відповідним обладнанням, адаптація та організація доступу до мультимедійних технологій та функціонуванням електронних освітніх платформ. Визначено, що спрямування цифровізації освіти стратегічно здійснюється у таких напрямках, як: функціонування електронних освітніх платформ інформаційних ресурсів та навчальних платформ, де має бути доступним для навчання інтерактивний та мультимедійний контент; розширення системи інноваційних комп'ютерних, мультимедійних та комп'ютерно-орієнтованих засобів навчання та обладнання для створення цифрового навчального середовища (мультимедійні класи, науково-дослідні STEM-центри-лабораторії, інклюзивні класи, класи змішаного навчання); створення можливості повсякчасного доступу до Інтернету в закладах освіти; розвиток дистанційної форми освіти з використанням когнітивних та мультимедійних технологій.

Підтримано висловлену у наукових публікаціях ідею, що важливим елементом інформаційного забезпечення діяльності публічної служби у сфері туризму є створення умов для розвитку інформаційних ресурсів, модель «розумних» туристичних дестинацій (Smart Tourist Destination) на регіональному та місцевому рівнях як складник територіального розвитку, що

може проявлятися у сприянні у розробці вебсайтів з контентом, сформованим під потреби туристів.

Зроблено висновок, що важливими є розробка та ухвалення окремого законодавчого акта «Про цифрову культуру та освіту», де необхідно встановити систему принципів нормативно-правового регулювання таких відносин, що означили б вектор розвитку сфери культури, науки та освіти в умовах цифровізації суспільства.

У **підрозділі 2.2 «Адміністративно-правові засади використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері екологічної функції держави»** визначено, що до пріоритетів у діяльності органів публічної адміністрації із виконання екологічної функції держави віднесено створення умов для сприяння раціональному використанню природних ресурсів, забезпечення доступу до публічної екологічної інформації, вирішення проблем дотримання вимог національної екологічної безпеки.

Охарактеризовано, що в межах здійснення екологічної функції діють низка публічних інформаційних ресурсів, серед яких важливе місце посідає онлайн-платформа цифрового публічного управління – «ЕкоСистема», в організаційній структурі якої є окремий сервіс «ЕкоЗагроза». Охарактеризовано функціонування Державного земельного кадастру України. Визначено, що через онлайн-платформу Державного земельного кадастру України надаються такі адміністративні послуги, як: доступ до відомостей реєстру; надання інформації щодо речового права на земельну ділянку; надання довідки про осіб, що отримали доступ до інформації про суб'єкта землекористування; видача відомостей з документації із землеустрою; витяг з реєстру інженерів-землевпорядників.

До проблем ведення публічних інформаційних ресурсів у сфері здійснення екологічної функції держави віднесено: встановлення різних строків для виконання тих чи інших процедур; питання надзвичайної розгалуженості та значної кількості публічних інформаційних ресурсів, які часто не взаємодіють один із іншим, що ускладнює їх застосування; наближення стандартів досягнення відповідності між реєстраційними даними, що діють в Україні, та стандартами побудови інфраструктури геопросторових даних, запроваджених у ЄС; вирішення питання не лише обліку природних ресурсів, але і здійснення моніторингу за їх якістю; вимагає вирішення проблема відповідальності за наповнення відомостями Державного земельного кадастру України та інших публічних інформаційних ресурсів, що залежить не лише від дій посадових осіб суб'єктів владних повноважень, але і природокористувачів.

У **підрозділі 2.3 «Адміністративно-правові засади використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері соціально-економічної функції держави»** встановлено, що у сфері забезпечення соціально-економічної функції держави використовуються такі інформаційні ресурси, як: Е-контракт, Єдиний вебпортал використання публічних коштів, платформа Prozorro, портал реєстру проєктів МФО, інформаційно-комунікаційна система «Електронний кабінет платника податків». Інформаційна система «Податковий блок» складається із таких підсистем, як: реєстрація платників податків, де відбувається облік платників податків на базі електронного обміну інформацією з іншими органами державної виконавчої влади для отримання повних та точних даних про підприємницькі структури (платників податків) та об'єкти оподаткування, що дає можливість посилити податковий контроль; опрацювання податкової звітності та платежів, де узагальнюється приймання, реєстрація, опрацювання, перевірка та перегляд податкової звітності; підготовка до опрацювання інформації, що надходить від інших органів фінансового контролю; податковий аудит, що відображує ризико-орієнтована система адміністрування податків, завдяки якій зменшується втручання органів ДПС у діяльність сумлінних платників податків; аналітична система; облік платежів.

Визначено, що у системі інформаційного забезпечення публічної служби із виконання соціально-економічної функції держави діють такі загальнонаціональні державні реєстри, як: Єдиний реєстр арбітражних керуючих, Електронний реєстр апостилів, Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, Єдиний реєстр підприємств, щодо яких порушено провадження у справі про банкрутство, Державний реєстр речових прав на нерухоме майно та інші.

У **підрозділі 2.4 «Адміністративно-правові засади використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері правоохоронної та правозахисної функції держави»** встановлено, що зміст правоохоронної функції може визначатися через такі напрями впливу, як: охорона державної безпеки, громадського порядку, майна фізичних і юридичних осіб; контроль за дотриманням нормативних актів в окремих сферах державного управління; виявлення фактів вчинення злочинів і адміністративних правопорушень та інформування про них державних органів, уповноважених порушувати кримінальні справи, розслідування злочинів, а також винесення рішень про застосування заходів адміністративного стягнення; припинення злочинів і адміністративних правопорушень, затримання за наявності підстав осіб, що їх учинили; розгляд матеріалів про адміністративні правопорушення, винесення рішення про застосування до осіб, винних у їх вчиненні, адміністративного стягнення і виконання рішень про накладення адміністративних стягнень.

Встановлено, що в межах інформаційного забезпечення функціонування судової системи активно розробляються та впроваджуються інформаційні ресурси проєкту «Електронний суд», основним завданням якого є: створення умов для оперативного доступу громадян до правосуддя; перехід до електронного процесуального документообігу між судом та учасниками процесу із застосуванням електронного цифрового підпису, до електронного обміну інформацією з базами даних інших державних органів та установ, забезпечення повної цифровізації процесів судового діловодства, формування єдиного електронного архіву судових справ. Зроблено висновок, що в умовах воєнного стану особливо гостро постає питання збереження військової таємниці під час здійснення правоохоронної та правозахисної функцій держави. Обґрунтовано, що є необхідним підвищення якості нормативно-правового регулювання захисту інформації, що містить військову таємницю, шляхом розробки та прийняття окремого акта, де варто встановити специфіку обігу інформації з обмеженим доступом.

У підрозділі 2.5 *«Напрями забезпечення ефективності використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України»* обґрунтовано напрями забезпечення ефективності використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України. Визначено, що вдосконалення діяльності публічної служби безумовно пов'язується із запровадженням механізмів здійснення адміністративних послуг та адміністративних процедур через використання засобів інформаційно-комунікаційного зв'язку, що, як засвідчило ХХІ ст., робить їх менш затратними з точки зору людського, майнового та часового ресурсів.

Наголошено, що вдосконалення використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України передусім має переслідувати мету спрощення надання адміністративних послуг та здійснення адміністративних процедур. Встановлено, що вдосконалення інформаційного забезпечення у сфері публічної служби України, як засвідчило попереднє дослідження, насамперед має вирішувати проблему надзвичайної розгалуженості інформаційних ресурсів органів державної влади, що часто між собою не взаємодіють, але повинні взаємодіяти, що виходить із нормативної сутності відповідної сфери суспільного життя. Таким чином, одним із пріоритетів забезпечення ефективності використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України є налагодження міжвідомчої взаємодії між органами виконавчої влади, законодавчої влади, науково-дослідними установами.

Визначено доцільність розширення кола повноважень Міністерства цифрової трансформації України, що, окрім забезпечення ефективності впровадження інформаційних технологій, полягає у встановленні відповідності стандартів та технічних протоколів обігу інформації, формування баз даних, доступності інформаційного контенту владних суб'єктів, що є базисом для розвитку адміністративно-сервісної держави та побудови інформаційного

суспільства, має сприяти формуванню інформаційних компетентностей і культури населення та посадових осіб органів публічної служби. Підкреслено, що інструменти електронного урядування та діджиталізації створюють для громадян реальні можливості участі в розробці та ухваленні управлінських актів як нормативного характеру, так подекуди й індивідуальної дії, коли йдеться про резонансу юридичну справу, де домінуючим є публічний інтерес над приватним. Наголошено, що забезпечення інформаційної свободи має здійснюватися в межах нормативних стандартів, що набуває особливого значення в розрізі забезпечення безпеки обігу персональних даних. Підкреслено, що створення умов для належного захисту вимагає гарантування заборони їх поширення та встановлення імперативної вимоги на їх надання.

Наголошено, що визначення напрямів удосконалення інформаційного забезпечення публічної служби має розглядатися не лише як покращення діяльності її посадових осіб та працівників, але і як створення можливостей формування відповідних інтернет-ресурсів і громадянами, і юридичними особами приватного та публічного права, в основу якого запропоновано покласти застосування індексу ЕРІ (E-Participation Index), що розуміється як індекс електронної участі і складається з оцінки: якості електронної інформації (е-інформування); оцінки якості системи електронних консультацій (е-консультації); оцінки дієвості форм електронного прийняття рішень (е-рішення).

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення наукового завдання, зокрема здійснено аналіз чинного законодавства України та зарубіжних країн, а також вітчизняних, міжнародних наукових джерел і статистичних даних, що дозволило з'ясувати зміст та генезу становлення адміністративно-правових засад використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України, сформулювати авторські пропозиції із підвищення ефективності їх реалізації. За результатами дисертаційної роботи сформульовано такі основні висновки:

1. Підкреслено, що інформаційні технології та інформаційні ресурси відіграють життєво важливу роль у врегулюванні кризи, викликаній збройною агресією росії, особливо у процесі підтримки життєдіяльності українського суспільства та економіки. Це стає можливим, оскільки наша держава досить динамічно розробляє основу цифрового урядування, цифрові інструменти якого є ключовими активами для розвитку та стабілізації роботи публічної служби у кризові періоди.

Акцентовано увагу на тому, що присутність інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби вимагає твердого прагнення до вдосконалення кваліфікації публічних службовців. Це передбачає залучення ІТ-фахівців у сферу публічної служби, а також розвиток професійних навичок тих, хто вже працює у цьому секторі. Крім того, доведено доцільність

удосконалення навичок використання цифрового уряду серед усіх публічних службовців задля поширення цифрового мислення серед працівників публічної сфери.

2. Вказано, що технології інформаційного суспільства трансформують економіку та суспільство, створюючи нові способи роботи та зумовлюючи нові форми використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби, які забезпечують вирішення основних суспільних проблем, таких як: охорона здоров'я, освіта, безпека, навколишнє середовище, мобільність та зайнятість, і мають далекосяжні наслідки для нашого повсякденного життя.

Вказано, що однією з основних форм використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби є «цифрове громадянство» – сукупність прав та обов'язків, пов'язаних із цифровою сферою, яка має на меті спрощення відносин між громадянами, бізнесом та публічною службою за допомогою цифрових технологій. До елементів, які становлять зміст цифрового громадянства, віднесено: цифровий доступ; цифрові права та обов'язки; цифрові навички; цифрову комунікацію.

Обґрунтовано, що однією з нових форм використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби є технологія «цифрового» робочого місця, яка покликана урізноманітнити роботу фахівців і заощадити їхній час, витрачений на процеси, які можна автоматизувати. Крім того, така комунікація та взаємодія з громадянами дає додаткові можливості для звернення громадян. До традиційних форм використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби віднесено такі як: широке використання електронного підпису, виготовлення цифрових документів та електронне виставлення рахунків; визнання цифрових прав та цифрове громадянство; комп'ютеризація у сфері публічної служби та оптимізація електронного урядування.

3. Обґрунтовано, що до принципів використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби доцільно віднести: принцип орієнтації на громадянина; принцип впровадження цифрових компетентностей і цифрової грамотності; принцип простоти, практичності у використанні та безпеки; принцип ефективності; принцип залученості та дотичності (демократичної участі); принцип єдності; принцип креативності; принцип недискримінації, інклюзії та доступності; принцип поваги до прав людини та прав дитини в цифровому просторі; принцип відкритості та прозорості; принцип конфіденційності та захисту даних; принцип кібербезпеки; принцип контролю користувачів.

4. Зроблено висновок, що аналіз механізму адміністративно-правових засад використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України показав, що: 1) в нашій державі досить потужно розвивається законодавство, яке сприяє побудові цифрового суспільства, що зумовлює оптимізацію процесу використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби;

2) у національних стратегічних документах увагу питанню розвитку процесу використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби приділено досить фрагментарно, зокрема, Стратегія реформування державного управління України на 2022–2025 рр. частково окреслює напрями та завдання щодо підвищення рівня професійних та спеціалізованих цифрових навичок, підвищення якості державних е-сервісів, покращення інструментів е-демократії; 3) хоча урядом схвалено низку концепцій, в яких частково відображені питання використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби, цей напрям позбавлений цілісної системи документів стратегічного характеру.

Запропоновано під механізмом адміністративно-правових засад використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України розуміти систему адміністративно-правових методів, прийомів, засобів і способів, які використовуються у сфері публічної служби в межах своїх повноважень з метою створення необхідних умов для використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України.

5. Визначено, що відбувається трансформація культурних, духовних цінностей, що зараз формуються під впливом інформаційних технологій, де основним завданням держави та публічної служби є створення розумного співвідношення та ступеня цифровізації сфери культури, науки та освіти, де не має втрачатися цінність людського спілкування. Зроблено висновок, що відбувається формування людини цифрової культури, що вимагає опанування нових підходів до інформаційного забезпечення діяльності публічної служби з питань належного виконання освітянсько-наукової функції держави.

6. Визначено, що розуміння екологічної функції держави має виходити із встановлення її змісту як напряму розвитку сучасної держави, що вимагає виконання таких завдань: забезпечення раціонального природокористування; дотримання стандартів екологічної безпеки; задоволення потреб населення у створенні якісних умов проживання.

З'ясовано, що реалізація екологічної функції держави передусім переслідує мету задоволення прав і свобод людини, що виникають у такій сфері, як: право на сприятливе навколишнє середовище; право на достовірну інформацію про його стан; право на охорону здоров'я від негативного екологічного впливу; право на відшкодування шкоди, заподіяної здоров'ю або майну екологічним правопорушенням; забезпечення стандартів національної екологічної безпеки.

7. Встановлено, що забезпечення соціально-економічної функції держави є запорукою задоволення публічних та приватних інтересів населення, вирішення питань соціального захисту особи, розвитку сприятливого інноваційного та інвестиційного клімату в країні.

До проблем, що перешкоджають соціально-економічному зростанню України, що можуть бути вирішені через удосконалення інформаційного забезпечення публічної служби, віднесено: неналежний рівень захисту персональних даних; прояви рейдерства та кібератак; відсутність чи недосконалість взаємодії інформаційних ресурсів та баз даних, що ускладнює документообіг.

8. Обґрунтовано відсутність узагальненого законодавчого підходу до встановлення переліку персональних даних у чинному законодавстві України, що пов'язується також із ситуативним врегулюванням конкретних життєвих обставин. На підставі чого зроблено висновок, що важливим є не стільки нормативне визнання переліку даних, що є персональними, а швидше, питання забезпечення дотримання процедури їх поширення, що полягають у недопущенні нелегального збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених чинним законодавством, що пов'язуються із гарантуванням вимог національної безпеки, економічного добробуту та зростання, а також захисту прав та інтересів людини.

9. До нормативно-правових напрямів підвищення ефективності використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України віднесено: внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення задля гарантування прав особи, що притягується до адміністративної відповідальності, у разі її відмови від підписання протоколу має тлумачитися, як її незгода на поширення персональних даних про неї (додаток Б); розробку та ухвалення Закону України «Про цифрову культуру та освіту»; активізацію процесів із кодифікації інформаційного законодавства України; уніфікацію строків для виконання адміністративних процедур з дотриманням вимог розумності та обґрунтованості; налагодження інформаційних взаємозв'язків між реєстрами, загальнонаціональними базами даних; наближення стандартів досягнення відповідності між реєстраційними даними, що діють в Україні, та стандартами побудови інфраструктури геопросторових даних, запроваджених у ЄС; вирішення питання не лише обліку природних ресурсів, але і здійснення моніторингу за їх якістю. Вимагає вирішення проблема відповідальності за наповнення відомостями Державного земельного кадастру України та інших публічних інформаційних ресурсів, що залежить не лише від дій посадових осіб суб'єктів владних повноважень, але і природокористувачів; запровадження до системи адміністративних процедур та інформаційного забезпечення їх здійснення дії принципу екстериторіальності.

До організаційно-правових напрямів підвищення ефективності використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби віднесено: подальшу цифровізацію документів (перехід від паперових до електронних документів для спрощення доступу та обміну інформацією); запровадження єдиних стандартів форматів даних (впровадження єдиних стандартів для форматів даних, що використовуються

різними державними органами, забезпечить сумісність і легкість обміну інформацією; інтероперабельність систем, що розуміється як: насамперед єдині інтерфейси інформаційних ресурсів, що дозволить системам різних державних органів ефективно взаємодіяти між собою; створення платформи для обміну даними (створення централізованих платформ або хабів, через які може проходити обмін даними між різними відомствами); безпека та конфіденційність (кібербезпека, що розглядається як захист даних від несанкціонованого доступу та кібератак, є критичною для довіри та ефективності систем обміну даними); управління доступом (впровадження чітких політик та інструментів для контролю доступу до даних, що дозволить визначити, хто має доступ до яких даних і в яких випадках); освіта та підвищення кваліфікації персоналу; поширення кращих практик кадрового забезпечення, міжнародного співробітництва; моніторинг та аудит (регулярний аудит, а саме проведення регулярних перевірок систем обміну даними для виявлення недоліків та їх усунення; моніторинг продуктивності; розвиток безпечних каналів комунікації (що має втілюватись у створенні захищених мереж та систем, використанні зашифрованих каналів зв'язку для передачі конфіденційної інформації, що мінімізує ризики перехоплення та зловживань; використання VPN і захищених каналів для безпечного доступу до внутрішніх систем і даних; функціонування резервних каналів зв'язку (впровадження резервних каналів комунікації на випадок порушення основних каналів через кібератаки або фізичні пошкодження); забезпечення доступу до критичної інформації (створення платформи управління даними, які забезпечують швидкий доступ до необхідної інформації для ухвалення рішень), централізація критичної інформації, що дозволить зберігати критично важливу інформацію, з доступом до якої можуть працювати різні відомства.

СПИСОК ПРАЦЬ, ОПУБЛІКОВАНИХ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

Статті, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації:

1. Лебеденко О. Нормативно-правові основи механізму адміністративно-правових засад використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*. 2024. № 3(63). Р. 103–109. DOI: <https://doi.org/10.51647/kelm.2024.3.17>.

2. Лебеденко О.М. Напрями забезпечення ефективності використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України. *Юридичний бюлетень*. 2024. Вип. 33. С. 121–127. DOI: <https://doi.org/10.32850/LB2414-4207.2024.33.16>.

3. Лебеденко О.М. До питання адміністративно-правових засад використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України. *Правові новели*. 2024. № 23. С. 334–340. DOI: <https://doi.org/10.32782/ln.2024.23.42>.

4. Лебеденко О.М. Адміністративно-правові засади використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері освітньо-наукової та культурної функції держави. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 7. С. 256–258. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-7/61>.

5. Лебеденко О.М. Адміністративно-правові засади використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері правоохоронної та правозахисної функції держави. *Право та державне управління*. 2024. № 3. С. 224–230. DOI: <https://doi.org/10.32782/pdu.2024.3.32>.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Лебеденко О.М. До питання розуміння принципів використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби. *Proceedings of the international scientific conference “Scientific innovations in law amidst the impact of the Russian-Ukrainian war on the legal system”*, Riga, the Republic of Latvia, February 7–8, 2024. Riga : Publishing House “Baltija Publishing”, 2024. P. 257–260. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-409-2-60>.

2. Лебеденко О.М. Публічні інформаційні ресурси у сфері забезпечення права особи на судовий захист. *Актуальні питання розвитку юридичної науки в період воєнного стану* : міжнародна науково-практична конференція, Науково-дослідний інститут публічного права, 17 травня 2024 р. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. С. 191–194. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-395-1-56>.

АНОТАЦІЇ

Лебеденко О.М. Адміністративно-правові засади використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Ужгород, 2025.

У роботі здійснено характеристику адміністративно-правових засад використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби України.

Підкреслено, що інформаційні технології та інформаційні ресурси відіграли життєво важливу роль у врегулюванні кризи, викликаній пандемією та війною, у процесі підтримки життєдіяльності українського суспільства та економіки, оскільки наша держава досить динамічно розробляє основу цифрового урядування. Зокрема, кризи останніх років продемонстрували критичну важливість використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби. Цифрові інструменти виявилися ключовими активами для розвитку та стабілізації роботи публічної служби у кризові періоди.

Констатовано, що для успіху впровадження та розвитку інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби цифрові технології мають бути повністю вбудовані в процеси формування політики та розробки послуг із самого початку. Державний сектор має бути цифровим за задумом. Це передбачає мобілізацію наявних та нових технологій та даних для переосмислення та перепроектування бізнес-процесів та внутрішніх операцій. Мета полягає в тому, щоб спростити процедури, впровадити інновації в публічні послуги та відкрити численні канали комунікації та взаємодії між державним та приватним секторами, громадськістю тощо. Це важливо для того, щоб сприяти розвитку сфери публічної служби загалом.

Вказано, що успішна цифрова трансформація дозволить публічній службі працювати ефективно та результативно в цифровому середовищі, а також надавати публічні послуги простіше та ефективніше. Проте повна реалізація цієї цифрової трансформації вимагає зміни парадигми від електронного до цифрового урядування, що підкреслено Рекомендацією OECD 2014 р. Ради зі стратегій цифрового урядування.

Акцентовано увагу на тому, що присутність інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби вимагає твердого прагнення до вдосконалення кваліфікації публічних службовців. Це передбачає залучення IT-фахівців у сферу публічної служби, а також розвиток професійних навичок тих, хто вже працює у цьому секторі. Крім того, необхідно вдосконалювати навички використання цифрового уряду серед усіх державних службовців, щоб поширити цифрове мислення серед працівників публічної сфери. Такий підхід забезпечить більш широке усвідомлення можливостей, переваг та викликів цифрової трансформації.

Зазначено, що використання потенціалу інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби на ранніх етапах проектування процесів щодо надання публічних послуг дає можливість для переосмислення транзакційних взаємодій між користувачами і державою. Державні сектори мають можливість трансформувати процедури, спростити адміністрування, перепроектувати робочі процеси та переосмислити цілі адміністративної послуги на основі розуміння потреб користувачів та врахування залежностей між різними секторами та рівнями публічної влади.

Зроблено висновок, що для підвищення цифрової зрілості та адаптації до нової реальності доцільно провести аудит державних підходів до цифрової трансформації: зосередитися на підвищенні сумісності наявних інформаційних систем, створенні багатofункціональних платформ, створенні культури ефективного управління великими даними, розвитку необхідних цифрових навичок публічних службовців та населення.

Вказано, що технології інформаційного суспільства трансформують економіку та суспільство, створюючи нові способи роботи та нові форми використання інформаційних технологій та інформаційних ресурсів у сфері публічної служби. Вони також забезпечують вирішення основних суспільних проблем, таких як: охорона здоров'я, навколишнє середовище, безпека,

мобільність та зайнятість, і мають далекосяжні наслідки для нашого повсякденного життя.

Ключові слова: інформаційні ресурси, інформаційні технології, публічна служба, цифровізація.

Lebedenko O.M. Administrative and legal principles of the use of information technologies and information resources in the field of public service of Ukraine. – Qualification scientific work on the rights of the manuscript.

Thesis for a candidate degree in law sciences by speciality 12.00.07 – administrative law and process; financial law; information law. – Uzhgorod National University, Uzhhorod, 2025.

The publication characterizes the administrative and legal foundations of the use of information technologies and information resources in the sphere of public service of Ukraine.

It is emphasized that information technologies and information resources have played a vital role in resolving the crisis caused by the pandemic and war, in the process of supporting the viability of Ukrainian society and economy, as our state is developing the basis of digital governance in countries quite dynamically. In particular, the crises of recent years have demonstrated the critical importance of using information technology and information resources in the field of public service. Digital tools have proven to be key assets for the development and stabilization of the public service in times of crisis.

It is stated that for the success of the implementation and development of information technologies and information resources in the field of public service, digital technologies must be fully integrated into the processes of policy-making and service development from the very beginning. The public sector must be digital by design. This involves mobilizing existing and emerging technologies and data to rethink and redesign business processes and internal operations. The goal is to simplify procedures, introduce innovations in public services and open up numerous channels of communication and interaction between the public and private sectors, the public, etc. This is important in order to promote the development of the public service as a whole.

It is indicated that successful digital transformation will allow the public service to work efficiently and effectively in the digital environment, as well as to provide public services more easily and effectively. However, the full implementation of this digital transformation requires a paradigm shift from E to digital governance, as highlighted by the 2014 OECD Recommendation of the Council on Digital Governance Strategies.

Attention is focused on the fact that the presence of information technologies and information resources in the field of public service requires a firm desire to improve the qualifications of public servants. This involves involving IT professionals in the field of public service, as well as developing the professional skills of those already working in the sector. In addition, it is necessary to improve the skills of using digital government among all civil servants in order to spread

digital thinking among employees of the public sphere. Such an approach will ensure a broader awareness of the opportunities, benefits and challenges of digital transformation.

It is noted that the use of the potential of information technologies and information resources in the field of public service at the early stages of designing processes for the provision of public services provides an opportunity to rethink transactional interactions between users and the State. Public sectors have the power to transform procedures, simplify administration, redesign workflows, and rethink administrative service goals based on understanding user needs and taking into account the dependencies between different sectors and levels of public authority.

It is concluded that in order to increase digital maturity and adapt to the new reality, it is advisable to conduct an audit of the state approaches to digital transformation: to focus on increasing the compatibility of existing information systems, creating multifunctional platforms, creating a culture of effective big data management, developing the necessary digital skills of public servants and the public.

It is indicated that the technologies of the information society transform the economy and society, creating new ways of working and new forms of using information technologies and information resources in the field of public service. They also provide solutions to major societal issues such as health, the environment, security, mobility and employment, and have far-reaching implications for our daily lives.

Speaking about the forms of use of information technologies and information resources in the field of public service, it is noted that the catalyzing factor of the need for transformation in the use of information technologies and information resources in the field of public service is the technological and socio-economic transformations of modern society, which determine the need to increase the level of efficiency of public administration structures and a significant increase in the role of citizens who need more effective ways and forms of interaction with public authorities.

It is stated that the use of the latest forms of use of information technologies and information resources in the field of public service is usually considered as a tool for increasing the efficiency of existing state administrations, digitizing existing documents, promoting the dissemination of information and better control over social processes.

It is indicated that digital transformation in the field of public service involves the integration of technologies to optimize processes, improve service delivery and encourage innovation. This digital transition is essential for governments to be able to keep pace with citizens' expectations and address complex and interdisciplinary challenges. The growing level of data, coupled with the current surge in new digital technologies, is driving a new era of information technology and information resources in the field of public service. This transformation is largely based on the implementation of smarter policies and services tailored to specific needs.

It is concluded that the key challenge in the process of using information technologies and information resources in the field of public service is to ensure digital inclusion. This entails a commitment by local authorities to ensure broad access to the benefits of digital transformation, so preventing inequalities from exacerbating or widening the digital divide, particularly in remote areas, is a major challenge for government.

It is argued that the current process of introduction and use of information technologies and information resources in the field of public service is one of the key elements of modernization of our country. Over the years, this goal has not always been achieved with adequate available resources, and it has lacked a medium- and long-term strategic approach. The Government's National Recovery and Resilience Plan has significantly changed the process by defining the process of implementation and use of information technologies and information resources in the field of public service as one of the key factors of Ukraine's recovery strategy.

It is indicated that at the present stage, nine principles for the use of information technologies and information resources in the field of public service have been developed, which are generally accepted rules of digitalization throughout the public sphere. Their functional load can be traced in maintaining productivity, user orientation and the predominantly digital role of administrative services.

It is indicated that the mechanism of administrative and legal principles for the use of information technologies and information resources in the field of public service of Ukraine can be understood as a system of administrative and legal methods, techniques, means and methods that are used in the field of public service within their powers in order to create the necessary conditions for the use of information technologies and information resources in the field of public service of Ukraine.

Key words: digitalization, information resources, information technology, public service.

Підписано до друку 06.06.2025. Формат 60x90/16. Папір офсетний.
Друк цифровий. Умовн. друк. арк. 0,9. Тираж 100 прим. Зам. № 1138.
Видавництво і друкарня – Видавництво «Юридика»
65101, Україна, м. Одеса, вул. Інглєзі, 6/1
Телефони: +38 (095) 934-48-28, +38 (097) 723-06-08
E-mail: mailbox@juridica.od.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 7653 від 18.08.2022 р.